



Internet addiction among vocational students in Çanakkale; Example of Biga Vocational School¹

Çanakkale’de meslek yüksekokulu öğrencileri arasında internet bağımlılığı; Biga Meslek Yüksekokulu örneği

Ayten Dinç²
Ayşin Aşkın³

Abstract

Internet addiction is an important problem especially for the younger generation in today's technology. This study is to investigate internet addiction among vocational students in Çanakkale. Without using the sample selection, 266 students, who were at school at the time of the study and agreed to participate in the study, were included in the study. The data were collected by using the Form of Socio-Demographic Characteristics and Internet Addiction Test. 68.8% of the students connected to the internet via their mobile phones. 69.6% of them use the internet every day. They connected to the internet for averagely 8.2 ± 7.2 hours. 54.5% of the students were normal internet users, 42.1% were risky internet users and 3.4% were internet addicted.

Keywords: Internet; internet addiction; student; vocational school.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Özet

İnternet bağımlılığı, günümüz teknolojisinde özellikle genç nesil için önemli bir sorundur. Bu araştırmada Çanakkale’de bir meslek yüksekokulu öğrencilerinin internet bağımlılığı durumu incelenmiştir. Örneklem seçimine gidilmeden, araştırmaya katılmayı kabul eden 266 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında sosyo-demografik özellikler formu ve internet bağımlılık ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin %68,8’i internete cep telefonlarından bağlanmaktadır. Öğrencilerin %69,6’sının interneti her gün kullandığı görülmektedir. Günde ortalama $8,2 \pm 7,2$ saat internet kullanılmaktadır. Öğrencilerin %54,5’inin normal internet kullanıcısı, %42,1’inin riskli internet kullanıcısı, %3,4 ünün ise bağımlı internet kullanıcısı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet; internet bağımlılığı; öğrenci; meslek yüksekokulu.

¹ This study was oral presented at the International Conference on New Horizons in Education July 12-15, Wien Austria, 2016.

² Asisstant Professor Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, School of Health, Midwifery Department, Çanakkale, Turkey, aytendinc@comu.edu.tr

³ M.Sc. Lecturer, Çanakkale Onsekiz Mart University, Biga Vocational School, Furniture and Decoration Department, Çanakkale, Turkey, aysinaskin@comu.edu.tr

GİRİŞ

1990’lı yıllardan itibaren hayatımıza giren internet, günümüzde günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiş bir bilgi ve iletişim teknolojisidir. İnternet kullanımı hem dünyada hem ülkemizde oldukça yaygındır. İnternet World Stats verilerine göre, dünyada internet kullanıcısı sayısı 2000 yılında 300 milyon civarında iken, 2009 yılında 1,5 milyar, 2016 yılı verilerine göre ise; 7 milyarı aşmış durumdadır (İnternet World Stats, 2016).

Bilgi teknolojisinin temel bileşenlerini oluşturan bilgisayar ve internet kullanımı, yaşamımızda istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi getirdiği kolaylıklar yanında, bilinçsiz ve aşırı kullanımından kaynaklanan pek çok problemi de beraberinde getirmektedir. Son dönemlerde internet kullanımı için en çok üzerinde durulan risk, internetin aşırı kullanımıdır. Özellikle çocuklar ve gençler önemli risk grupları arasındadır. Literatürde bireylerin aşırı internet kullanımını tanımlamak için farklı kavramlar kullanıldığı görülmektedir. Örneğin, internet bağımlılığı (Young 1996), problemlili internet kullanımı (Davis, Flett ve Besser 2002) internet bağımlılığı, patolojik internet kullanımı (Morahan-Martin ve Schumacher 2000) bunlardan bir kaçıdır. Bu araştırmada literatürde daha yaygın olarak yer alan ‘*internet bağımlılığı*’ kavramının kullanılması tercih edilmiştir.

“**İnternet bağımlılığı**” kavramı, internetin aşırı kullanılması isteğinin önüne geçilememesi, internete bağlı olmadan geçirilen zamanın önemini yitirmesi, yoksun kalındığında aşırı sinirlilik hali ve saldırganlığın ortaya çıkması ve buna bağlı kişinin iş, sosyal ve ailevi hayatının giderek bozulması olarak tanımlanmaktadır (Young,2004).

Üniversite ortamında internete erişim daha kolay ve hızlı olmakta, üniversiteler gelişen teknolojiye daha fazla uyum sağlamakta ve internet kullanım oranının daha fazla olduğu gözlenmektedir. Öğrenciler sosyal ilişkileri bakımından sorun yaşadıklarında, internet ortamını daha fazla tercih etmekte ve daha rahat olduklarını belirtmektedirler (Sarıkaya&Seferoğlu, 2013; Balcı&Gülner, 2009).

Ülkemizde 16-74 yaş grubundaki internet kullanan bireylerin oranı %55,9 olarak bildirilmektedir. Yaş grubuna göre en fazla bilgisayar ve internet kullanımı (%70) 16-24 yaş grubundadır. Eğitim durumuna göre ise % 91.7 ile yüksekokul, fakülte ve daha üstü bireyler daha fazla oranda internet kullanmaktadır (TUIK, 2015).

İnternet kullanımıyla ilgili risk grubunda olan gençlerin internet kullanım durumlarının bilimsel verilerle ortaya konulması; risklerin önlenmesi, müdahale edilmesi internet bağımlılığına karşı korunmaları açısından önem arz etmektedir. Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin internet kullanma durumları ve internet bağımlılığı ile ilişkili kişisel etmenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma kesitsel niteliktedir. Araştırmanın evrenini Biga Meslek Yüksekokulu teknik programlarda okuyan tüm öğrenciler oluşturmuştur (N=350). Örneklem seçimine gidilmeden araştırmanın yapıldığı tarihte okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 280 öğrenciye anket uygulanmış, ancak 14 öğrencinin anketleri eksik doldurduğu için çalışma dışına çıkarılmış ve 266 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır.

Araştırmanın uygulaması 1-30 Nisan 2016 tarihleri arasında yapılmıştır. Veriler Sosyo-demografik Özellikler Formu ve İnternet Bağımlılığı Testi (İnternet Addiction Test-IAT) kullanılarak, araştırmacılar tarafından öğrencilerin toplu olarak bulunduğu teorik derslerin ilk 10-15 dakikasında öz bildirimlerine göre toplanmıştır.

Sosyo-demografik Özellikler Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen formda, katılımcıların sınıf, cinsiyet, internet bağlanma aracı, yeri, haftalık internet kullanım süresi, interneti en sık kullanma nedenleri, alkol ve sigara kullanımı gibi bilgilerin sorgulandığı 20 soruya yer verilmiştir.

İnternet Bağımlılığı Testi (İBT)/(İnternet Addiction Test): İBT, Young tarafından 1996 yılında geliştirilmiştir. Ülkemizde İBT’nin geçerlilik ve güvenilirliği Bayraktar (2001) tarafından yapılmıştır. 12-17 yaş grubu gençler üzerinde yapılan çalışmanın Cronbach Alfa katsayısı 0.91

olarak bulunmuştur. Bizim çalışmamızda da Cronbach Alfa katsayısı 0.89 olarak bulunmuştur. İBT’de, bütün maddeler altı kategorilik likert tipi ölçekle değerlendirilmekte (0=hiçbir zaman, 1=nadiren 2=ara sıra, 3=çoğunlukla, 4=çok sık, 5=devamlı) ve hesaplanan toplam puan daha iyi anlaşılabilmesi için, 0’dan 100’e kadar olan ölçek değerine dönüştürülmektedir. 20 sorudan oluşan İBT test sonuçlarına göre, 20-49 puan arası “*normal internet kullanıcısı*”, 50-79 puan arası “*riskli internet kullanıcısı*” ve 80-100 puan arası ise “*bağımlı internet kullanıcısı*” olarak tanımlanmaktadır.

Verilerin analizi: Elde edilen veriler SPSS 16 paket programında frekans ve ortalama değerleri tanımlanarak sınıflandırılmış ki kare (χ^2) testi ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın etiği: Araştırma yapılmadan önce gerekli kurumsal izin ve katılımcılardan yazılı onam alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere çalışmaya katılmanın gönüllülük esasına dayandığı ve elde edilen verilerin araştırma kapsamında kullanılacağı belirtilmiştir. Elde edilen bilgilerin gizli kalacağı ve kendilerinden kimlik bilgilerinin istenmediği açıklanmıştır. Çalışma Helsinki Deklarasyonu Prensipleri’ne uygun olarak yapılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ve İnternet Kullanım Durumları

Çalışmamıza Biga Meslek Yüksekokulu’nda %17,7’si Gıda İşleme Bölümü (Süt ve Ürünleri Teknolojisi ve Gıda Teknolojisi), %16,5’i Malzeme ve Malzeme İşleme Teknolojileri Bölümü (Mobilya ve Dekorasyon), %37,2’si Elektrik ve Enerji Bölümü (Elektrik), %8,3’ü Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü (Metalurji), %20,3 Motorlu Araçlar ve Ulaştırma Teknolojileri Bölümü (Otomotiv) olmak üzere 5 farklı programda öğrenim gören öğrenciler katılmıştır. Araştırmamızda öğrencilerin %84,6’sı erkek, %15,4’ü kız, % 55,6’sı 1. sınıf, %44,4’ü 2. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %42,1’i düzenli spor yapmakta, %51,1’i sigara ve %43,6’sı alkol kullanmaktadır (Tablo 1).

Öğrencilerin internet kullanım durumları incelendiğinde; %68,8’i internete cep telefonu ile bağlanmakta, %54,9’u ev/yurttan, %33,9’u okul/wifi olan yerlerden ulaşmaktadır. İnterneti en sık kullanma nedenleri; sosyal paylaşım ve chat (%89), video izlemek (%79), ders çalışmak (%63,4), oyun oynamak (%62,1), e-posta bakmak (%56,7) olarak sıralanmaktadır. Öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine bakıldığında; öğrencilerin %33,5’i günlük 1 ile 3 saat arası, %27,1’i 4 ile 7 saat arası, % 39,5’i ise 8 saatten fazla olmak üzere, günde ortalama $8,2 \pm 7,2$ saat internete bağlanmaktadır (Tablo2, Tablo 3).

Çalışmamızda İnternet Bağımlılığı Testinden aldıkları puanlara göre; öğrencilerin %54,5’i normal internet kullanıcısı, %42,1’i riskli internet kullanıcısı, %3,4’ü internet bağımlısı olarak saptanmıştır. Bir hafta boyunca internete bağlanmasanız/bağlanamazsanız ne yaparsınız? sorusuna %19,5’i sıkılır, depresyona girerim, %17,3’i gezerim, %15’i spor yaparım veya yürürüm, % 12.3’ü ailemle birlikte vakit geçiririm, %11.3’ü kitap okurum şeklinde cevaplar vermişlerdir (Tablo 4).

Tablo 1: Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri (n=266)

Program adı	n	%
Gıda İşleme Bölümü	47	17,7
Malzeme ve Malzeme İşleme Tek. Böl.	44	16,5
Makine ve Metal Tek. Böl.	22	8,3
Elektrik ve Enerji Bölümü	99	37,2
Motorlu Araçlar ve Ulaştırma Tek. Böl.	54	20,3
Cinsiyet		
Erkek	225	84,6
Kadın	41	15,4
Sınıf		
1	148	55,6

Program adı	n	%
Gıda İşleme Bölümü	47	17,7
Malzeme ve Malzeme İşleme Tek. Böl.	44	16,5
Makine ve Metal Tek. Böl.	22	8,3
Elektrik ve Enerji Bölümü	99	37,2
Motorlu Araçlar ve Ulaştırma Tek. Böl.	54	20,3
Cinsiyet		
2	118	44,4
Düzenli spor		
Evet	112	42,1
Hayır	154	57,9
Sigara kullanma		
Evet	136	51,1
Hayır	130	48,9
Alkol kullanma		
Evet	116	43,6
Hayır	150	56,4

Tablo 2: Öğrencilerin internet kullanma durumları

İnternete bağlanılan araç	n	%
Cep Telefonu	183	68,8
Tablet	2	0,8
PC	21	7,9
Cep Telefon ve PC	56	22,5
İnternete bağlanma yeri		
Ev/yurt	146	54,9
İnternet kafe	4	1,5
Okul	90	33,9
Hepsi	26	9,8
İnterneti en sık kullanma nedeni*		
Sosyal paylaşım ve chat	202	89,8
Video izlemek	132	79
Ders çalışmak	92	63,4
Oyun oynamak	87	62,1
e-posta bakmak	72	56,7
Amaçsızca dolaşmak	65	49,6
Günlük internet kullanımı		
1-3 saat	89	33,5
4-7 saat	72	27,1
8 saat ≥	105	39,5

*Satır yüzdesi alınmıştır. Birden fazla şıkka cevap verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin sosyal paylaşım sitelerini kullanma durumları

Kullandıkları sosyal paylaşım siteleri*	n	%
Facebook	232	89,2
Twitter	89	34,2
Youtube	182	70
Linkedin	72	27,7
Diğer	96	36,9

Kimin daveti ile katıldığı

Kendisi	237	89,1
Arkadaşının daveti	23	8,6
Aileden birinin daveti	1	0,4
Diğer	5	1,9

Sosyal paylaşım sitelerinde en sık ne paylaşır?

Fotoğraf	109	41
Güzel söz	6	2,3
Video	10	3,8
Yer bildirim	9	3,4
Duygu düşünce	10	3,8
Diğer	41	15,4
Hepsi	81	30,4

*Satır yüzdesi alınmıştır. Birden fazla şıkka cevap verilmiştir.

Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve İlişkili Kişisel Etmenler**Tablo 4: Öğrencilerin bağımlılık kategorileri ve bir hafta süreyle interneti kullanmasalar yapacakları aktiviteler (n=266)**

İnternet bağımlılık kategorileri	n	%
Normal internet kullanıcısı (20-49 puan)	145	54,5
Riskli internet kullanıcısı (50-79 puan)	112	42,1
Bağımlı internet kullanıcısı (80-100 puan)	9	3,4
Bir hafta boyunca internete bağlanmadığı/bağlanamadığında neler yapar?		
Sıkılır, depresyona girerim	52	19,5
Gezerim	46	17,3
Spora gider, yürürüm.	40	15
Arkadaş veya ailemle vakit geçiririm	33	12,4
Kitap okur ve farklı aktiviteler yaparım	30	11,3
Benim için önemli olmazdı	24	9
Uyurum	10	3,8
TV izlerim	16	6
Ders çalışırım	12	4,5
İnternet kafeye giderim	3	1,1

Tablo 5: Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleriyle ilişkili kişisel etmenler

	İnternet bağımlılığı kategorileri			Toplam
	Normal Kullanıcı	Riskli Kullanıcı	İnternet Bağımlısı	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
Sınıf				
1	76 (52,4)	69 (61,6)	3 (33,3)	148 (55,6)
2	69 (47,6)	43 (38,4)	6 (66,7)	118 (44,4)
		X ² =4,042; sd.= 2; p=.133		
Cinsiyet				
Kız	27(65,9)	12(29,3)	2(4,9)	41
Erkek	118(52,4)	100(44,4)	7(3,1)	225
		X ² = 3,36; sd.= 2; p=.186		

Sigara kullanımı				
Evet	71(52,2)	59(43,4)	6(4,4)	136
Hayır	74(56,9)	53(40,8)	3(2,3)	130
$X^2 = 1,249; sd. = 2; p = .536$				
Alkol				
Evet	57(49,1)	53(45,7)	6(5,2)	116
Hayır	88(58,7)	59(39,3)	3(3,4)	150
$X^2 = 3,66; sd. = 2; p = .160$				
Günlük internet kullanımı				
1-3 saat	59 (66,3)	30(33,7)	0	89
4-7 saat	41(56,9)	30(41,7)	1(1,4)	72
8 saat ≥	45(42,9)	52(49,5)	8(7,6)	105
$X^2 = 17,25; sd. = 4; p = 0.002$				
Düzenli spor yapma				
Evet	60 (41,4)	49 (43,8)	3 (33,3)	112 (42,1)
Hayır	85 (58,6)	63 (56,2)	6(66,7)	154 (57,9)
$X^2 = 0,440 ; sd.=2; p=0 .803$				

Tablo 5'te öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleriyle ilişkili kişisel etmenler görülmektedir. Çalışmamızda öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri ve bağımlılık düzeyleri karşılaştırıldığında, günlük kullanım süresi arttıkça riskli kullanıcı ve bağımlıların oranının arttığı saptanmıştır ($p=0.002$).

Cinsiyete göre internet bağımlılık durumuna bakıldığında erkeklerin %44,4'ü riskli kullanıcı, %3,1' bağımlı grupta iken, kızların %29,3 ü riskli kullanıcı, %4,9'u bağımlı gruptadır ve gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0.186$).

Sigara içme açısından internet bağımlılık durumuna bakıldığında, sigara içenlerde riskli kullanıcı oranı %43,4, bağımlı oranı %4,4 iken, içmeyenlerde riskli kullanıcı %40,8, bağımlı oranı %2,3 olarak belirlenmiş ve bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0.536$).

Alkol kullanma durumuna göre internet bağımlılığına baktığımızda alkol kullananlarda riskli kullanıcı oranı %45,7, bağımlı oranı %5,2 iken, içmeyenlerde riskli kullanıcı %39,3, bağımlı oranı %3,4 oranındadır ve bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0.160$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde önemli bir teknolojik gelişme olan internet hayatımıza birçok kolaylıklar sağlamıştır. İnternet, bilinçli olarak kullanıldığında zamanı etkin kullanmak, istenilen verilere kısa sürede ulaşmak, iletişim sağlamak gibi pek çok faydaları bulunmaktadır. Ancak, uzun süre internet başında zaman geçirmek bazı sağlık sorunlarına yol açmakta ve bireyleri "internet bağımlılığı" problemiyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Katılımcıların İnternet Kullanım Durumları

İnternete bağlanma yeri: Hızlı teknolojik gelişmenin yaşandığı alanlardan biri de mobil telefonlardır. Özellikle internete bağlanmanın mümkün olduğu akıllı telefonların artması ile birlikte internet kullanımı daha da yaygınlaşmıştır. Çalışmamızda öğrencilerin %68,8'i internete cep telefonu ile bağlanmaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta üniversite öğrencilerinde yapılan bir çalışmada öğrencilerin %61,5'inin ev ve yurt ortamından, %25'inin cep telefonundan internete bağlandıkları bildirilmektedir (Fuat&Him, 2013).

Sosyal paylaşım siteleri: Son yıllarda, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çok sayıda sosyal paylaşım sitesi kullanılmaya başlanmıştır. Mark Zuckerberg tarafından 2004 yılında kurulan Facebook uzun süredir dünyanın en büyük sosyal paylaşım sitesi olarak yer almıştır. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Mark_Zuckerberg). Çalışmamızda öğrencilerin %89,2'si sosyal paylaşım sitelerinden facebook kullanmaktadır. Öğrencilerin bu sitelerde daha çok fotoğraf paylaştıkları ve bu sitelere davet olmadan kendi istekleri ile girdikleri görülmektedir. Literatürde

gençlerin en fazla sosyal paylaşım sitelerinden facebooku tercih ettikleri ve facebooku genellikle eğlence ve sosyalleşme amaçlı kullandıkları bildirilmektedir (Taylan&Işık, 2015; Cheung ve ark., 2010; Karal ve Kokoç 2010).

İnternete bağlanma nedeni: Çalışmamızda öğrencilerin interneti en sık kullanma nedenleri; sosyal paylaşım ve chat (%89), video izlemek (%79), ders çalışmak (%63,4), oyun oynamak (%62,1), e-posta bakmak (%56,7) olarak sıralanmaktadır. Ergin ve ark. (2013) yaptıkları çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin interneti en sık, chat için (%28,8), bunun dışında sırasıyla, internette sörf (%20,2) , ders ve ödevler için (%14,8), oyun için (%4,9) kullandıklarını saptamışlardır. Balcı&Gülner (2009) çalışmalarında katılımcıların interneti en sık e-maillerine bakmak ve anında mesajlaşmak için (%34,8), olayları takip etmek (%24,4), ödevler için (%16,3), hobi olarak (%13) kullandıklarını belirlemişlerdir. Fuat&Him (2013) yaptıkları çalışmada öğrencilerin %47’sinin iletişim aracı olarak, %26’sının araştırma ve bilgi edinmek amacıyla interneti kullandıklarını bildirmişlerdir.

Katılımcıların İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve İlişkili Kişisel Etmenler

İnternet bağımlılık düzeyi: Literatürde, gençlerin internet bağımlılık düzeyleri ile ilgili farklı sonuçlar bildirilmektedir. Ni ve ark. (2009), çalışmalarında birinci sınıfta okuyan 3557 üniversite öğrencisinde internet bağımlılığının yaygınlığını %6.44 oranında saptamışlardır. Kır&Sulak (2014) Eğitim Fakültesi öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında 337 öğrenciden %88,7’sini normal kullanıcı, %10,1’ini riskli kullanıcı ve %1,2’sini patolojik internet kullanıcısı olarak belirlemişlerdir. Taylan&Işık (2015) Sakarya’da ortaokul ve lise öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin %4,1’inin internet bağımlısı, %28,5’inin risk grubunda, %67,4’ünün ise normal kullanıcı olduğunu bildirmişlerdir. Alaçam ve ark. (2015) Pamukkale Üniversitesinde 2096 öğrenci ile yaptıkları çalışmada internet bağımlılığı oranını %8,6 olarak bulmuşlardır. Canan ve ark. (2011) 1034 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada internet bağımlılığı oranını %9,7 bulmuştur. Ergin ve ark. (2013) tıp fakültesinde yaptıkları çalışmada %94’ünü normal kullanıcı, %5,2’sini riskli kullanıcı ve %0,8’ünü internet bağımlısı olarak saptamışlardır.

Çalışmamızda öğrencilerin %54,5’i normal internet kullanıcısı, %42,1’i riskli internet kullanıcısı, %3,4’ü internet bağımlısı olarak saptanmıştır. Diğer çalışmalardan farklı olarak çalışma grubumuzda riskli internet kullanıcısı oranı oldukça yüksektir. Bu durum çalışma grubunun farklı özelliklerinden kaynaklanabileceği gibi riskli internet kullanıcısı oranının giderek artmakta olduğunun da bir göstergesi olabilir. Çalışmamızda öğrencilerin "Bir hafta boyunca internete bağlanmasanız ne yaparsınız? " sorusuna %19,5’i sıkılır, depresyona girerim yanıtını vermesi riskli kullanıcılar açısından üzerinde durulması gereken bir konudur. İnternet kullanımının sıklığı gençleri sosyal yaşamdan, sportif faaliyetlerden ve gündelik işlerinden alıkoymakta, yalnızlaştırmaktadır

İnternette geçirilen zaman: Araştırmalar, internet başında aralıksız geçirilen süre arttıkça bağımlılık riskinin de arttığını göstermektedir (Taylan&Işık, 2015; Balcı& Gülner, 2009; Cengizhan, 2005). Bazı bireyler gece geç saatlere kadar internet başında kalabilmek için kafein vb. uyarıcılar kullanmaktadır. Bu sebeple uyku düzensizliği, yorgunluk ve bağışıklık sisteminde zayıflama gelişmekte ve buna bağlı olarak da kişiler iş ve okul yaşamlarında sorunlar yaşamaktadırlar (Young, 2004)

Çalışmamızda öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine bakıldığında; öğrencilerin %33,5’i günlük 1 ile 3 saat arası, %27,1’i 4 ile 7 saat arası, % 39,5’i ise 8 saatten fazla olmak üzere, günde ortalama $8,2 \pm 7,2$ saat internete bağlanmaktadır. Ayrıca günlük kullanım süresi arttıkça riskli kullanıcı ve bağımlıların oranının arttığı saptanmış ve sonuç istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur. Araştırma sonucumuz literatür bulguları ile paraleldir.

Cinsiyet: İnternet bağımlılığının önemli bir belirleyicisi de cinsiyettir. Bazı araştırmalarda erkeklerde kızlara göre daha fazla internet bağımlılığı olduğu bildirilmiştir (Akdağ ve ark. 2014; Canan ve ark. 2011; Ergin ve ark 2013; Kır&Sulak, 2014). Ülkemizde internet kullanıcılarının %59,3’ünün erkek, %38,7’sinin ise kadın olduğu bildirilmiştir (TÜİK, 2013). Bizim çalışmamızda internet bağımlılık kategorileri arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır.

Taylan ve Işık'ın (2015) çalışmasında da bizim bulgularımıza benzer şekilde internet bağımlılığı yönünden cinsiyete dayalı fark bulunmamıştır.

Sigara ve alkol: Sigara ve alkol kullanımı ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar mevcuttur. Alaçam ve ark (2015) çalışmalarında sigara ve alkol kullanımının yüksek olduğu öğrencilerde internet bağımlılığının da daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Greenberg ve arkadaşları (1999) internet bağımlılığı olan bireylerde alkol ve diğer madde bağımlılıklarının da daha fazla görüldüğünü saptamışlardır. Canan ve ark. (2011) yaptıkları çalışmada, alkol kullananlarda internet bağımlılığının daha fazla olduğunu, sigara kullanmanın ise internet bağımlılığı yönünden farklılık oluşturmadığını belirlemişlerdir. Bizim çalışmamızda ise sigara ve alkol kullanımı ile internet bağımlılığı arasında ilişki bulunamamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaklaşık yarısı (%54,5) normal internet kullanıcısı iken, geri kalan %42,1'i riskli internet kullanıcısı, %3,4'ü internet bağımlısı olarak saptanmıştır. Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri günlük internet kullanım sürelerine göre farklılaşırken; cinsiyet, sigara ve alkol kullanma, sportif faaliyetlere katılma değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir. Ayrıca, öğrenciler interneti en fazla sosyal paylaşım, video izleme, oyun ve ders çalışma amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Türkiye gibi genç nüfusun yüksek olduğu ülkelerde internet bağımlılığının bu konunun önemi daha da artmaktadır. Bu çalışma çağımızın problemi haline gelmekte olan internet bağımlılığı konusunda toplumda bir farkındalık oluşturması bakımından önem arz etmektedir. Konuyla ilgili olarak farklı genç popülasyonlarında çalışmaların yapılması ve bu şekilde gündemde kalmasının sağlanması konuya dikkat çekilmesi açısından önemlidir.

Bu çerçevede internet kullanımına ilişkin öneriler aşağıda sıralanmıştır;

- Çocukların, gençlerin ve ailelerin teknolojinin doğru, etkin, verimli ve sağlıklı kullanımı konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.
- İnternetin sağlıksız kullanımının oluşturabileceği potansiyel riskler ve bağımlılıklar konusunda toplum bilgilendirilmeli, bilinçlendirilmeli ve bu konuda yapılan çalışmaların artırılması ile farkındalık kazandırılmalıdır.
- Gençler internette nasıl faydalanmaları gerektiğini öğrenmeli, bir amaç belirleyerek internet ve bilgisayar kullanmalıdır.
- İnternet bağımlılığını önleme kapsamında tüm kurumlar, sivil toplum kuruluşları ve medya önemli sorumluluklar üstlenmelidir.
- Üniversiteler gençleri internetin yararlı kullanımını konusunda bilinçlendirmeli, onları sosyal ve sportif faaliyetlere yönlendirmeli, arkadaşları ile internet dışı yollarla iletişim kurmaya özendirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akdağ, M., Yılmaz, B. Ş., Özhan, U., Şan, İ. (2014). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (İnönü Üniversitesi örneği), *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 73-96. <http://dx.doi.org/10.17679/iuefd.98972>
- Alaçam, H., Ateşçi, F. Ç., Şengül, A. C., Tümkaya, S. (2015). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığının sigara ve alkol kullanımı ile ilişkisi, *Anadolu Psikiyatri Derg.* 16(6):383-388.
- Balcı, Ş., Gülnar, B. (2009). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili, *Selçuk İletişim*, 6 (1), 5-22. <http://selcuk.dergipark.gov.tr/josc/issue/19019/200648>
- Bayraktar F. İnternet kullanımının ergen gelişimindeki rolü; Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2001.
- Canan, F., Ataoglu, A. (2011). The association between internet addiction, dissociation, and sociodemographic features among college students. *Eur Psychiatry*, 26(1): 1705. Doi.10.1016/j.comppsych.2011.08.006.

- Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut : “İnternet Bağımlılığı” *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22; 83-98.
- Cheung, C. M. K., Chiu P.Y., . Lee M.K.O. (2010). Online social networks: Why do students use facebook? *Computers in Human Behavior*, pp.1-7, 2010.
- Davis, R. A., Flett, G. L., & Beser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use: Implications for pre-employment screening. *CyberPsychology and Behavior*, 5, 331-346.
- Ergin, A., Uzun, S. U., Bozkurt, A. İ. (2013). Tıp fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı sıklığı ve etkileyen etmenler. *Pam Tıp Derg*, 6(3), 134-142.
- Fuat, N., Him, T. Üniversite öğrencilerinin internet kullanım durumları ve saldırganlık düzeyleri arasındaki korelasyon; GAÜ Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık Bölümü öğrencilerinde internet kaynaklı tutum değişiklikleri, II. *International Conference on Communication, Media, Technology and Design* 02-04 May 2013, Famagusta – North Cyprus.
- Greenberg, J. L., Lewis, S. E., Dodd, D. K. 1999. Overlapping addictions and self esteem among college men and women. *Addict Behav*, 24(4):565-571.
- Internet World Stats, usage and population statistics, Available at: 22.07.2016 <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>,
- Karal, H., Kokoç, M. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 1(3), 251-263.
- Kır, İ., & Sulak, Ş. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 150–167.
- Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological internet use among college students. *Computer-Human Behaviour*, 16, 13-29.
- Ni X, Yan H, Chen S, Liu Z. Factors influencing Internet addiction in a sample of freshmen university students in China. *Cyberpsychol Behav* 2009; 12(3):327-330.
- Sırakaya, M., & Seferoğlu, S. S. (2013). Investigation of problematic internet usage of teacher candidates [in Turkish]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 356-368.
- Taylan, H. H., & Işık, M. (2015). Sakarya’da ortaokul ve lise öğrencilerinde internet bağımlılığı. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish*, 10(6), 855–874.
- Türkiye İstatistik Kurumu, 2015 yılı hanehalkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırması. Erişim: 18 Ağustos 2015. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18660>
- Young, K. S. (1996). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyber Psychology and Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. S. (2004). Internet addiction. *Am Behav Sci*, 48:402-441.

Extended English Summary

Introduction

Today, the use of the internet is very common both in the world and in Turkey. According to the data of Internet World Stats (2016), the number of internet users in the world has exceeded 7 billion.

The use of computer and internet, which are among today's advanced technologies, brings facilities such as instant access to desired information and providing information sharing in our lives as well as many problems arising from its frequent use. Especially children and adolescents are important risk groups. In recent years, the most emphasized risk for the internet usage recently is the excessive use of the internet. Researchers seem to use different concepts to describe the excess internet use of individuals. For example, internet addiction (Young 1996), internet dependence, pathological internet use (Morahan-Martin and Schumacher 2000), problematic internet use (Davis, Flett and Besser 2002), and internet behavior addiction are some of them. In this study, the concept of internet addiction, which is widely used in the literature, was preferred. "Internet addiction" is generally defined as the inability to overcome the desire to overuse the internet, the loss of importance of the time spent without being connected to the internet, the

extreme nervousness and aggression in case of its deprivation, and the gradual deterioration of a person’s work, social and family life (Young, 2004)

Access to the internet in the university environment is easier and faster, universities are more adapted to the developing technology, and it is observed that the university students use the internet more since they benefit from the internet more (Sarıkaya&Seferoğlu, 2013; Balcı& Gülнар, 2009).

According to the results of the 2015 Survey on the Household Use of Information Technologies of Turkish Statistical Institute (TSI), the rate of the individuals using internet in age group of 16-74 years is 55.9%. The age group in which the rate of computer and internet use is the highest is 16-24 (70%). According to the educational background, the highest internet usage rate is 91.7% for college, faculty and above. This information makes us think that vocational school students in similar age groups have also the risk of facing with the same problem.

Presenting the internet addiction of the young people, in risk group in terms of the internet usage, with scientific data is important in terms of preventing the risk, intervention, and protection from the risks. This study was conducted to determine the frequency of Internet addiction and the factors related internet addiction in the students of Çanakkale Onsekiz Mart University Biga Vocational School.

Material and Method

The population of this cross-sectional study consisted of all the students studying in Biga Vocational School. Without using the sample selection, 266 students, who were at school at the time of the study and agreed to participate in the study, were included in the study.

Necessary institutional permissions and written consents from the participants were obtained before the study. The data of the study were collected in April 2016. The data were collected by using the Form of Socio-Demographic Characteristics and Internet Addiction Test (IAT).

Form of Socio-demographic Characteristics: In the form developed by the researchers, there are 20 questions about the information of the participants such as class, gender, internet connection tool, location, duration of weekly internet use, most frequent reasons to use internet, alcohol and cigarette usage.

Internet Addiction Test-IAT:

“Internet Addiction Test” developed by Young in 1996 was adapted into Turkish by Bayraktar in 2001 in Turkey and reliability of the study conducted on adolescents aged between 12-17 years was found as 0.91 in terms of Cronbach’s alpha value. In the internet addiction test, which is a Likert type scale, participants are asked to mark one of the options; "never," "rarely," "occasionally," "mostly," "very often" and "always". 0, 1, 2, 3, 4 and 5 points are given to these options, respectively. The participants receive minimum “0” and maximum “100” points from the 20-question test. Questions of internet addiction test are divided into 3 categories; scores between 20-49 are defined as “*normal internet user*”, scores between 50-79 are defined as “*risky internet user*” and scores between 80-100 are defined as “*addicted internet user*”.

The obtained data were analyzed by using frequency distribution, mean, chi square (χ^2) in SPSS 16 package program.

Results

Ease of use, portability and the ability to connect to internet without a computer have increased the usage rates of mobile phones. In particular, the instant transmission of the information, shared on social networks, to mobile phones leads these pages to be controlled continuously by the individuals. In the present study, 68.8% of the students connected to the internet via their mobile phones. The most common reasons for the internet use in the present study were social networking and chatting (89%), watching video (79%), studying (63.4%), playing games (62.1%), checking e-mails (56.7%), respectively. It was found in the present study that 54.5% of the students were normal internet users, 42.1% were risky internet users and 3.4% were internet addicts. However, in the present study 19.5% of the students responded to the question “what

would you do if you do not connect to the internet for a week?” with the expression of “I would get bored, depressed” which is a matter that should be emphasized in terms of risky users. The frequency of internet use keeps young people from social life, sporting activities and everyday activities.

When examining the daily internet use of students in the present study, it was found that they connected to the internet for averagely 8.2 ± 7.2 hours. In addition, it was determined that as the duration of daily use increased, the rates of risky users and addicts increased.

Conclusion

While the internet addiction levels of students differed in terms of daily internet use; it did not show any difference in terms of variables of gender, smoking, alcohol use, and participation in sports activities. In addition, it was concluded that the students benefited from the internet mostly for communication/chatting and entertainment purposes. Especially, considering that Turkey has a young population, the importance of the issue increases even more. Although the present study has contributed somewhat to the current assessment of the problem, there is a need for conducting further studies in this field.